

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE

Megjelenik havonként egyszer.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

HELD J. NYOMDA
Bp. II., Mecset-u. 8.

vitéz Fekete László dr.: Magánjogi újdonságok.

Tajman Sándor dr.: Reflexiók a kapcsolatos hagyatékok

kérdéséhez.

Közlemények.

Halálozás.

Kitüntetések.

Uj közjegyzői állás rendszeresítése.

Az Országos Egylet közgyűlése.

A közjegyzői kar felsőházi érdekképviselete.

A budapesti kamara közgyűlése.

A be nem folyt közjegyzői követelések megadóztatása.

A Kúria 109. számú polgári jogegységi döntvénye az örökösödési bizonyítvány iránti kérelem kellei tekintetében. (Krenner Zoltán dr.)

Határsávbeli ingatlan átírását célzó kérvény széljegyzése. (v. Fekete László dr.)

Hullámverések az „Aranypáva“ körül.

Folytatólagos hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvek bélyegzése. (Krenner Zoltán dr.)

Az Országos Egylet számadásai.

A hősi halottak örököseinek illetékkedvezményéről.

A szerkesztőség közlései.

Állásközvetítések.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

III.

Előirányzat az 1944. évre.

	KIADÁS		BEVÉTEL	
	Pengő	fill.	Pengő	fill.
<i>Bevétel</i>				
a) járulék	255000	—		
b) kamatjövedelem	4000	—		
c) házbérjövedelem	31000	—	290000	—
<i>Kiadás:</i>				
a) végellátásra	336000	—		
b) tartalékalapra	52290	—		
c) költségekre	4710	—	381000	—

Budapest, 1944. február hó 19. napján.

Dr. CHOLNOKY IMRE s. k.
elnök.

IV.

MEGHIVÓ

A Királyi Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének 1944. évi rendes közgyűlését Budapesten, V., Alkotmány-utca 14. szám alatt a kir. törvényszék épületének I. emelet 46. ajtó alatti polgári tanácstermébe **1944. évi március hó 19. napjának (vasárnap) d. e. 1/2 11 órájára** tűzöm ki, melyre az intézet tagjait meghívom.

Az ügyrend 9. §. 2. bekezdése értelmében utalok a Kir. Közjegyzők Közlönye 1944. évi 2. számára, melyben az 1943. évi zárszámadás és vagyonszerűség, valamint az 1944. évi költségvetési előirányzat közzétételik.

A folyó évre az egy-egy kir. közjegyzőre eső járulék havi összegét az intézőbizottság a nyugdíjszabályzatban foglaltak alapján 55.— azaz ötvenöt pengőben állapította meg. Az a kir. közjegyző, aki a múlt évben póttjárulékot is fizetett, ezt a folyó évben változatlanul fizeti az 55.— pengő járulékkal együtt.

Tárgysorozat:

1. Határozathozatal az 1943. évi zárszámadásra vonatkozó jelentés és felmentvény tárgyában.
2. A költségvetési előirányzat felülvizsgálása.
3. Elnök választása.
4. Az intézőbizottság 4 rendes és 2 póttagjának megválasztása.
5. Az ellenőrzőbizottság tagjainak megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Kelt Budapesten, 1944. évi február hó 16. napján.

P. H.

Dr. Cholnoky Imre sk.
elnök.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének közleményei:

XLIII. évfolyam. Budapest, 1944. februárius hó. 2. szám

TEHER.

I. Mérlegszámla 1943. évi december hó 31-én.

	Pengő	fill.	Pengő	fill.
1. Irodaberendezés	300	—	—	—
2. Értékpapírok	5592	—	—	—
3. Kézipénztár	152	52	—	—
4. Ingatlan	472210	—	—	—
5. Külön segélyalap	1700	—	—	—
6. Folyószámla	221055	12	—	—
7. Hátralékos járulékok:				
Budapesti kamara	—	—	—	—
Debreceni kamara	55	—	—	—
Kassai kamara	181	50	—	—
Kolozsvári kamara	—	—	—	—
Pécsi kamara	409	—	—	—
Szegedi kamara	110	—	—	—
Szombathelyi kamara	220	—	—	—
Jelöltek	23	—	—	—
			702008	14

* Ebből tartalékalap 350,035 P.

II. Eredményszámla 1943. évi december hó 31-én.

	Pengő	fill.	Pengő	fill.
Költség:				
Bankkezelési költség	3236	57		
Alkalmazotti fizetése és jutalmak	1020	—		
Kézipénztár kiadása	607	68	4864	25
Végeltetés:				
Temetési segély	800	—		
Rendkívüli segély	2460	—		
Segély	18520	—		
Özvegyi félnyugdíj	16000	—		
Özvegyi nyugdíj	172680	—		
Nevelési pótlék	18925	—		
Rokkantsági nyugdíj	17525	—	246910	—
Bevételi többlet 1943. dec. 31-én			38698	53
			290372	78

Járulék bevétel
Kamatjövedelem
Szelvényjövdelem
Dr. Lázár Ferenc, Dr. Barcs Ernő,
Dr. Májay Dezső és Dr. Horváth
Kamiló adománya a 1,000 P
Két közjegyző adománya külön
segélyalapra
Egyéb adomány
Házbérjövdelem
Kiadás folyószámla szerint

Dr. CHOLNOKY IMRE s. k. elnök.

P. H.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE. budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Tel.: 297—069. Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

Magánjogi ujdonságok*.

- I. A családbafogadás.
- II. Családi név átruházása házasságon kívül született gyermekekre.
- III. Építési gondnok.

Címe szerint a „családbafogadásról és a tartásról való gondoskodás előmozdításáról,” de valójában más egyébről is szóló, kihirdetett, de hatályba még nem lépett 1944:V. t. c. a családbafogadás új jogintézményével gazdagította (?) jogunkat.

A családbafogadás abban áll, hogy kiskorút szerződéssel valaki¹ családbafogadván, az a családbafogadó² családi körében (örökbefogadás nélkül is) ingyenes ellátáshoz jut.

Ezt így mondja a t. 1. §. 1. mondata, ámde ugyanezen §. 2. bekezdésének nem mellőzhető szabálynak látszó rendelkezése szerint a szerződés a kiskorú szempontjából nem tisztán ingyenes, mert a kiskorú — a befogadó és házastársa iránti mindenképp köteles tiszteleten és engedelmisségen felül —, ha őt a befogadó házában tartják s

* Sűrűn születnek a magánjog területén is új s sokszor egészen új szerű szabályok, ez a körülmény teszi indokolttá, hogy e címén — ha nem is állandó, de a szükséghez képest visszatérő — rovatot nyissunk, amelynek célja: a közjegyzői gyakorlatot érintő új magánjogi szabályok ismertetése. (Szerk.)

¹ A t. szövege (hogy t. i. házastárs iránti tiszteletéről, engedelmisségről, házastárs hozzájárulásáról, „törvényes képviselő” átszállásáról szól) mellett is — nézetem szerint — megengedett a házastársak részéről való családbafogadás (akár az örökbefogadásnál).

² A t. váltakozva használja a „családbafogadás,” „családba fogadó,” „befogadó” kifejezéseket.

nevelik, erejéhez képest a háztartásban és gazdaságban s a szükséghez képest azon kívül is (elszegődés) a családhoz tartozó (édes) gyermekként munkát köteles végezni; sőt — miután a másik oldalról való szolgáltatás a szerződés tartalmától függ s az 1. §. 3. mondatában csupán subsidiarie meghatározott ellátási szolgáltatás a szerződéssel szűkíthető — elméletileg elképzelhető, hogy a kiskorú szempontjából egyenesen terhes szerződést kötnek, mely esetben aztán a gyámhatóságnak kellene a jóváhagyást megtagadnia, sőt az ily szerződés gyámhatósági jóváhagyás esetleges elnyerése esetén sem volna kötelező (gy. t. 20, ill. 113. §. ut. bek.).

Az ily szerződésnél a lényeg az ellátás tartalma; ámbár minden ellátási jellegű szerződésnél a contractus csupán keret, amit nem a szerződés pontozatai, hanem a szív tölt ki, beteg u. i. már az a jogviszony, mikor a szerződésre ütte teljesítenek vagy követelnek teljesítést, p. o. ápolást.

A t. *subsidiarius* szabályként, ha t. i. az ez irányban elsősorban mérvadó szerződés az ellátás mértékét másként nem szabályozza, maga határozza azt meg a következőleg:

a befogadó köteles a kiskorút önálló keresőképességének eléréséig a család körében oly ellátásban részesíteni, mely ennek szükségleteinek s annak életviszonyainak megfelel, különösen:

köteles a befogadó a kiskorút lakással, élelemmel, ruházattal ellátni, neveltetni,³ taníttatni, ápolásáról s gyógyításáról gondoskodni s temetése költségeit viselni.

Amint mondtam ez csak subsidiarie meghatározott tartalom lévén, az szerződéssel szűkíthető s elvileg tágítható, aminek határa, hogy az ellátás jogi jellege megmaradjon; a szerződési változtatás körében tágítást alig, szűkítést inkább tudok elképzelni.

Nevezetes az az ugyancsak dispositív jellegű rendelkezés (3. bek.), hogy a szerződésben kiköthető a törvényes képviselőnek a családbafogadóra való átszállása (teljes családbafogadás).

Ami az alakszerűséget illeti, a t. — bár a Tervezet (1169. §.) az ellátási szerződéshez (ami pedig kevesebb) közokiratot vagy hitelesített magánokiratot kíván meg — nemcsak hogy közokiratot vagy legalább az aláírások tekintetében hitelesített magánokiratot, de még írást sem követel; írás mégis szükséges lesz a gyámhatósági eljárás miatt.

A szerződés érvényességéhez a családba befogadóval együttélő házastárs hozzájárulása és a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

A családbafogadás e törvényi szabályait olvasván azon tünődöm, vajjon szükség volt-e a törvényhozó által megvalósítani szándékolt cél eléréséhez a családbafogadás új jogintézményére s ha az már megszületett, alkalmas lesz-e a cél tökéletes megvalósítására.

Ha avégből, hogy éles képet nyerjünk, szembeállítjuk ez új intézményt a hozzá közelálló meglevő jogintézményekkel, nevezetesen az örökbefogadással s az ellátási szerződéssel, úgy látjuk, hogy az e kettő

³ A műveltető képzőt kissé soknak találom.

közt közbeeső valami; kevesebb az örökbefogadásnál, mert a családbafogadó után törvényi öröklési jogot nem ad s több az ellátási szerződésnél, melyben a családbafogadással járó családi elemek hiányozhatnak.

Ha csak a törvényi öröklés kizárásának lehetővé tétele lebegett a törvényhozó előtt, szerény nézetem szerint ez s ezzel együtt az örökbefogadásnak amúgy is kívánatos törvényi rendezése elérhető lett volna, ha a Polgári Törvénykönyv Tervezetének az örökbefogadásról szóló szabályai — köztük az örökbefogadott s ivadékai törvényi öröklésének kizárását megengedő rendelkezés (220. §.) — elővétetvén törvénybe iktattattak volna.

Igy a törvényi öröklés kizárása mellett biztosított volna a befogadót terhelő eltartási kötelezettség,⁴ így — t. i. a törvényi öröklés kizárásával — családbajuthatott volna pl. a teljeskorú hadirokkant (családbafogadási szerződés u. i. — szerintem indokolatlanul — csak kiskorú javára köthető); elkerülhető lett volna, hogy míg örökbefogadás (a több) ma köthető az együttélő házastárs hozzájárulása nélkül, családbafogadás (a kevesebb) nem;⁵ lehetővé vált volna, hogy a családi név átruházható lett volna, ami a családbafogadásnál dacára, hogy a törv. képviselő átszállását is megengedi, kizárt (ez pedig hátrányosan fogja befolyásolni az új jogintézmény meghonosodását); szigorú alakszerűséghez lenne az ügylet kötve, nézetem szerint u. i. ennek hiánya is kifogásolható, a családbafogadás végre is elég fontos ügylet; szabályozva lenne, ami így szabályozva nincs, a megszüntetés stb.

II.

Ugyanazon t. c. 2. §-a szerint a házasságon kívül született gyermekre, ha természetes atyja őt az anyakönyvvezető előtt vagy közokiratban (1894:XXXIII. t. c. 41. §.) tőle származónak elismerte, ha továbbá ehhez az anya s 18. életéve betöltése után a gyermek, az előtt annak törvényes képviselője (helyesen: gyámja), még meg nem született gyermeket illetően pedig a gyámhatóság által kirendelt gondnok beleegyezését nyilvánítja, közokiratba foglalt nyilatkozattal az igazságügyminiszter jóváhagyásával a természetes atya családi neve átruházható.

E rendelkezéssel kapcsolatban már kimondja a t., hogy az anya beleegyezésének hiánya nem érinti a nyilatkozat érvényét, ha az anya meghalt, testi vagy szellemi fogyatkozás vagy távollét miatt gátolt vagy — nem vagyonkezelés okából — a gyámságtól megfosztották.

A gyermek születése előtt tett nyilatkozat — eltekintve az igazságügyminiszter által ez irányban kivételesen adható engedély esetétől — csak akkor érvényes, ha az a gyermek születését megelőző három hónapnál nem régebb keletű.

⁴ Ez u. i. tudvalevően elsősorban az örökbefogadót terheli s emellett kisegítően marad fenn a szülő tartási kötelezettsége (K. 6114/1927, 623/1929.)

⁵ S ha az együttélő házastárs cselekvőképtelenség okából akadályozott a nyilatkozattételben? — ez irányban hézagos a törvény.

Ha a gyermek még nem teljeskorú, az igazságügyminiszter jóváhagyása előtt meghallgatja a gyámhatóságot.

E törvényi (hatályba még nem lépett) rendelkezéssel kapcsolatban, mely — nézetem szerint — a házasságon kívüli viszony, s nem a házasság intézménye érdekében való, — ha a kiadandó végrehajtási rendelet nyilván fog is ez irányban intézkedni — a következőket jegyzem meg:

A cél bizonyára az, hogy a házasságon kívül született gyermek, ki a társadalmi felfogás, sőt itt-ott bizonyos rendelkezések folytán is ártatlanul s ennél fogva méltánytalanul visel egy bélyeget: a törvénytelen születés bélyegét, ettől szabadulhasson; ámde ez csak akkor érhető el, ha a névátruházás után kiállított anyakönyvi kivonalból a törvénytelen születés többé nem tűnik ki, ez esetben viszont az ily anyakönyvi kivonat alkalmas lehet a — bár természetes atyja nevét viselő, de mégis csak elismert gyermek részéről őt meg nem illető öröklési jogok érvényesítésére; az elismert gyermeket tudvalevően ma egyáltalában nem, a Tervezet (1794. §.) szerint is csak az államkinestárt megelőzően illeti törvényi öröklési jog.

III.

A 600/1944. M. E. számú, kihirdetése napján hatályba is lépett kormányrendelet (Budapesti Közlöny 1944. évi 35. sz.) szerint közigazgatási hatóság elrendelheti a félbemaradt építkezés befejezését, ha a szükséges építési anyag rendelkezésre áll, vagy beszerezhető,⁶ amennyiben a tulajdonos a kitűzött határidőben az építkezést nem vagy nem kellő mértékben folytatja vagy be nem fejezi s ez esetben a közigazgatási hatóság megkeresi a gyámhatóságot építési gondnok kirendelése iránt.

Ettől kezdve nyúlnak át a r. intézkedései a magánjog területére.

A gyámhatóság az építési gondnokot — határozata elleni jogorvoslat halasztó hatállyal nem bírván — kirendeli s az megkeresésére a tkvi betét (tkv) B. lapján feljegyzendő.

Az építési gondnok kirendelése tkvi feljegyzésének az a joghatálya, hogy a tulajdonosnak az ingatlanra vonatkozó s a tulajdonjogban összefoglalt jogosítványai megoszlanak: az elidegenítés joga megmarad a tulajdonosnál, minden egyéb jogosítvány azonban (egyéb ügylet kötésének joga, így különösen megterhelési jog, bérletbérbeadás joga stb.) átszáll az építési gondnokra,

utóbbi mégis csak az építkezés befejezése által indokolt körben, a bérleti szerződéseket illetően is szükséges gyámhatósági jóváhagyás mellett intézkedhet s a tulajdonos kívánságára és költségére köteles az építkezés befejezése szempontjából nem aggályos bekebelezésre alkalmas okiratokat kiállítani.

⁶ Az a nézetem, hogy ha az építési anyag beszerezhető, a tulajdonos a gyámhatósági korlátok közt mozgó építési gondnoknál könnyebben tudja s a bérkorlátozások alá nem eső új épületek lucratív voltára tekintettel fogja is azt beszerezni.

Ha az ingatlant a feljegyzés hatályosságának ideje alatt a tulajdonos elidegeníti vagy azt elárverezik, ezek a körülmények az építési gondnok kirendelését s annak jogkörét, valamint az ő tényein alapuló telekkönyvi bejegyzéseket nem érintik.

Ha az építési gondnok az építkezési költségek fedezetére hitelműveleteket vesz igénybe, az ebből eredő követelések s járulékaik előjogosak, a r. 5. §. 2. bek. szerint u. i. ezek tekintetében a hitelezőt a tkvbe bejegyzett joga alapján az építkezés befejezése folytán előállott teljes haszonvételből s az előnyös tételeket közvetlenül követő rangsorban az árverési vételár 25%-a erejéig kielégítési jog illeti, mely különleges jogi jelleg a jelzálogjog bejegyzésével egyidejűen a tkvben feljegyzendő;

ha pedig az építési gondnok a tkvbe is bejegyzett oly bérleti szerződés kötése útján szerez az építkezéshez anyagi fedezetet, mely szerint a bérlet e célra a bérösszeget hosszabb időre előre kifizeti, a szerződés szerű fizetés a jelzálogtörvény 29. §-ától eltérően maximum 10 évre járó bérösszeg erejéig valamennyi jelzáloghitelezővel szemben hatályos.

Nem tudom, gyakran fog-e e r. alkalmazást találni. Kétkem. Ha pedig így lesz, kérdéses: érdemes volt-e jogrendszerünk alappilléreibe belevágni.

Dr. vitéz Fekete László.

Reflexiók a kapcsolatos hagyatékok kérdéséhez.

Irta: *Telma Sándor dr. zalaegerszegi kir. közjegyző.*

A Közlöny előző számában Antalffy Zsíros Aladár barátom foglalkozott a kapcsolatos hagyatékok kérdésével, érdekes szemszögből világítva meg azt. Engedtessék meg nekem, hogy az ő cikkével kapcsolatosan jelen hozzászólásommal magam is hozzájáruljak a felvetett kérdések tisztázásához.

I.

A cikkben idézett rendeletszakasznak (15.500/1928. I. M. számú rendelet 6. §-a) — nézetem szerint az a rendeltetése, hogy egyrészt az örökösödési eljárás novellája által a közjegyzői hatáskör kibővítése tekintetében létesített új helyzetnek megfelelően szabályokat létesítsen a közjegyzők között hagyatéki ügyek átengedése körül keletkező viták kiküszöbölésére, — másrészt a gyakorlatban felvetődött esetekből leszűrt tanulságok alapján kibővítse a kapcsolatos hagyatékok fogalmi körét, s ezáltal is szolgálja a jogkereső közönség érdekeit.

A rendeletszakasz nem helyezi hatályon kívül az Öe. 69. §-át. Ebben teljesen egyetérték Antalffy Zsíros barátommal. Nem is helyezte a rendelet hatályon kívül, mert a miniszter az 1927. IV. t. c. 1. §-ában csak arra kapott felhatalmazást, hogy az ugyanegy járásbíró

területén működő több kir. közjegyző működési körét szabályozza. Ez a felhatalmazás azonban semmiesetre sem terjed odáig, hogy egy más tárgykör (kapcsolatos hagyatékok) tekintetében rendelkező törvényszakaszt hatályon kívül helyezzen.

Az idézett törvényi felhatalmazásra azért volt szüksége az igazságügyminiszternek, mert a novella életbelépése előtt törvényi rendelkezés (1894:XVI. t. c. 51. §-a) az ugyanegy járásbírótság területén működő közjegyzők között a hagyatéki ügyek felosztását a bíróságra bízta. Ezt a törvényi rendelkezést tehát csakis újabb törvénnyel, vagy törvényben kapott felhatalmazás alapján lehetett rendelettel is megváltoztatni.

Abból a körülményből azonban, hogy a rendelet 6. §-a nem változtatja meg az alaptörvény 69. §-át, mert erre az igazságügyminiszter törvényi felhatalmazást nem kapott, még nem következik, hogy a miniszter egyáltalán nem nyúlhatott volna hozzá a kapcsolatos hagyatékok kérdésének rendeleti úton történő szabályozásához. A miniszternek nem magánjogi természetű ügyre vonatkozólag, s egyébként a fennálló törvények keretei között saját hatáskörében kibocsátott rendelete tudvalévőleg kötelező erejű jogforrás. Az igazságügyminiszternek tehát a jelen esetben elvitathatatlanul joga volt, hogy a kapcsolatos hagyatékok kérdését, amelyet az alaptörvény 69. §-a különben is csak részlegesen (csak az ingatlant tartalmazó előzetes kapcsolatos hagyatékok tekintetében) szabályozott és ennek a szabályozásnak egyes részeit is későbbi törvény (novella), — amint erre hátrább ki fogok térni, — már elhalványította, illetőleg gyakorlatilag alkalmazhatatlanná tette, a fennálló törvényes rendelkezésekkel összhangban, saját hatáskörében általánosságban szabályozza. Megtehetette volna ezt egy különálló rendelettel, de megtehetette a törvényi felhatalmazás alapján kibocsátott rendelet keretében is.

Csak mellesleg utalok itt arra, hogy a miniszteri rendelet törvényességének elbírálására a közjegyzőnek egyébként törvényes hatáskör nincs.

II.

Az alaptörvény 69. §-a kapcsolatos hagyatékoknak kizárólag azt az esetét szabályozta, amikor az örökhagyó tulajdonául még be nem jegyzett ingatlan öröklés folytán szállott át az örökhagyóra. Ilyen esetre nézve akként rendelkezik, hogy a kapcsolatos előző hagyatékok tárgyalását hivatalból kell megindítani s ha a kapcsolatos hagyatékokra vonatkozó eljárásra más bíróság illetékes, az utóbbit meg kell keresni, hogy az eljárást hivatalból folytassa le. Az ügy befejezéséig a jogutód hagyatéknak tárgyalását fel kell függeszteni. Az örökösök azonban a kapcsolatos hagyatékok együttes tárgyalását igényelhetik, ha e tekintetben közöttük megállapodás jött létre, s az egyesítést a kapcsolatos előző hagyatéknak elrendelése előtt kérik.

Arra nézve, hogy mi történjék akkor, ha a kapcsolatos hagyatékokra vonatkozó eljárásra nem más, hanem ugyanaz a bíróság illetékes, a

törvényben nem kellett kiterjeszkedni, mert az 1894:XVI. t. c. előbb idézett 51. §-a szerint a hagyatéki bíróságnak joga és lehetősége volt saját hatáskörében akként rendelkezni, hogy a két kapcsolatos ügy ugyanahhoz a közjegyzőhöz kerüljön.

III.

Az 1927. IV. t. c. (novella) az alaptörvény 69. §-át, bár kifejezetten nem érintette, — mégis több más irányú újításaival közvetve megváltoztatta. Azt a rendelkezését ugyanis, hogyha a kapcsolatos hagyatékokra vonatkozó eljárásra más bíróság illetékes, utóbbit meg kell keresni, hogy a kapcsolatos hagyatékokat hivatalból tárgyalja, a novella életbelépése óta gyakorlatilag is úgy kell érteni, hogy ezeket a tennivalókat az illetékes kir. közjegyző végzi. A 3. bekezdésnek az a rendelkezése pedig, hogy az érdekelték közt létrejött megállapodás esetében az együttes tárgyalásra irányuló kérelmet a tárgyalásnak a bíróság részéről történő elrendelése előtt (mert hiszen a hagyatékok tárgyalását addig csak a bíróság rendelhette el) kell előterjeszteni, a novella folytán keletkezett új helyzetben, amikor a hagyatékok tárgyalását nem a bíróság rendeli el, hanem a közjegyző öntevékenyen végzi, gyakorlatilag már szintén tárgyalatlanná vált.

A novella életbelépése folytán érintetlenül csak a törvényszakasz 1. bekezdésének 1. mondata marad, amely azt rendeli, hogy a le nem tárgyalt kapcsolatos hagyatékok tárgyalását hivatalból kell megindítani. Érintetlenül maradt még a 2. bekezdés is, amely azonban tulajdonképpen magától értetődő rendelkezést tartalmaz.

A novella az ekként elhalványult és kiesett részek pótlásáról nem gondoskodott. Ezért vált szükségessé, hogy a pótlás rendeleti úton következzen be, mert az Öe. 69. §-a azokban a részeiben, amelyek a novella életbelépése után is még érintetlenül érvényben levőknek tekinthetők, alapjában véve egy csonk, amely az új rend megnyugtató irányítására nem alkalmas.

Igy történt, hogy az igazságügyminiszter a 15.500/1928. I. M. sz. rendeletével annak 6. §-ában, — bár az Öe. 69. §-ához (törvényi felhatalmazás hiányában) nem nyúlt hozzá, mégis önálló hatáskörében a kapcsolatos hagyatékok kérdésének egész komplexumát rendezés tárgyává tette.

IV.

Mivel a közjegyzők most már a kapcsolatos hagyatékok egyesítését saját hatáskörükben végzik, ezért a rendelet a kapcsolatos hagyatékok kérdését nagy gyakorlati érzékre valló felfogással kizárólag a közjegyzőknek egymásközti viszonya tekintetében szabályozta. (A rendelet 6. §-ának 1. bekezdése.)

Ez a szabályozás lényegében megegyezik az Öe. 69. §-ában lefektetett elvekkkel, vagyis a kapcsolatos ügy egyesítésének fogantatásához megkívánja a rendelet:

a) hogy a kapcsolatos ügy valamennyi érdekeltje kívánja az átengedést és

b) hogy az átengedés olyan időben érkezzék a megkeresett közjegyzőhöz, amikor ez utóbbi az ő illetékessége alá tartozó ügyben még nem tartott tárgyalást. A rendelet tehát itt a tárgyalás elrendelésének időpontját, amely az 1894:XVI. t. c. keretében bírói cselekmény megjelölésére szabatosan használt kifejezés volt, de a novella újítása folytán gyakorlatilag már elavulttá vált, a közjegyzői funkcióval vonatkozásban megfelelő időhatározással, „a tárgyalás megtartása”-nak időpontjával cserélte fel.

Hiányzik a rendeletről az alaptörvény 6. §-ának 1. bekezdésében előforduló az a rendelkezés, hogy a kapcsolatos előző hagyaték tárgyalását hivatalból kell megindítani. Feltételezem, hogy a rendeletről szándékosan maradt ki, s ennek folytán a jelenlegi helyzet az, hogy annak a kapcsolatos előző hagyaték, amelyben ingatlan szállott át mint örökség vagy hagyomány a jogutód örök-hagyóra, — tárgyalását az Öe. 69. §-ának még mindig érvényben lévő rendelkezése értelmében bizonyára a telekkönyv közhitelességének nagyobb megóvása végett, hivatalból kell megindítani. A kapcsolatos hagyaték a rendeletről felsorolt egyéb eseteiben ellenben az eljárás megindítására nézve az általános szabályok irányadók.

Nem vette át a rendeletről az Öe. 69. §-ának 2. bekezdésében lett azokat a rendelkezéseket sem, amelyek az 1. bekezdéssel vonatkozásban még mindig érvényben vannak, hogy t. i. a kapcsolatos hagyaték elkülönített tárgyalása esetében az alapügy tárgyalását a kapcsolatos előző hagyaték tárgyalásának befejeztéig függőben kell tartani, s hogy a felfüggesztéssel kapcsolatban részleges átadást lehet kérni. Ezek a rendelkezések azonban, amint már említettem, maguktól értődnek, s a többi kapcsolatos hagyatékknál is külön kifejezett intézkedés nélkül is (esetleg per analogiam) alkalmazhatók, sőt alkalmazandók.

V.

A 15.500/1928. I. M. rendelet 6. §-ának további célja, hogy a gyakorlatban felvetődött esetekből leszűrt tanulságok alapján kibővítsék a kapcsolatos hagyaték fogalmi körét. Az igazságügyminiszternek ehhez önálló hatáskörben rendeletileg intézkedni szintén kétségtelenül törvényes joga volt.

Kibővíti a rendelet ezt a fogalmi kört mindenek előtt általában azzal, hogy nemcsak ingatlan vagy, hanem mindennemű hagyaték, tehát ingó vagy kapcsolatos tárgyalására is vonatkoztatja.

Kibővíti továbbá azzal, hogy a 2. bekezdés 3. pontja szerint előzetes kapcsolatos hagyaték számítja nemcsak azt az esetet, amikor a jogelőd a jogutódra örökségül vagy hagyományul (vagyis öröklés útján) szállott a vagy, hanem azt az esetet is, amikor a vagy vétel vagy más szerzés útján szállott a jogutód örök-hagyóra.

További kibővítés, hogy kapcsolatosnak nyilvánítja az alapügybeli örök-hagyót követően (tehát nemcsak őt megelőzően) meghalt örök-hagyónak a hagyaték ügyét is (2. bekezd. 1. pont).

Végül kibővítés, hogy kapcsolatosnak nyilvánítja, az alapügybeli örök-hagyóval öröklési kapcsolatban állott, de az alapügybeli örök-hagyót megelőzően meghalt, s így az öröklési kapcsolatból kiesett személy hagyatékának ügyét is, ha valaki eme kiesés folytán vált az alapügybeli örök-hagyó örökösévé. (2. bek. 2. pont). A rendeletnek ezt a kissé nehézkes szövegű rendelkezését a következő egyszerű példa világítja meg: A.-nak (az atya) van egy fia F., utóbbinak van két gyermeke (A.-nak unokái) U₁ és U₂. F. hal meg előbb, örökösai U₁ és U₂. Ezután meghal A. is. A.-nak hagyatékában az ő előtte elhunyt F. már nem örökösödik, hanem a képviselői elv alapján helyébe gyermekei U₁ és U₂ lépnek. Végeredményben A.-nak is, F.-nek is közös örökösai U₁ és U₂, akik a két hagyaték ügy kapcsolatos tárgyalását, a rendeletről 2. bek. 2. pontja értelmében kérhetik.

VI.

Ekként tekintve át a helyzetet, nem tudok más következtetésre jutni, mint, hogy az Öe. 79. §-ának még épségben fennálló s a rendelet 6. §-ának újító rendelkezései békésen megférnek egymás mellett és kiegészítik egymást. Ezek az együttes rendelkezések generális és egységes módon szabályozzák a kapcsolatos hagyaték egész jogát. Kötelezők tehát egyformán és kivétel nélkül minden közjegyzőre, akár egyedül, akár többedmagával, akár a fővárosban, akár a vidéken működik.

Ne vegye tőlem rossznéven Antalffy Zsíros barátom, de azt a felfogását, hogy a kapcsolatos hagyatékot két csoportba kell osztani, s a vonatkozó jogszabályokat a szerint alkalmazni, hogy a közjegyzők egyedül vagy többedmagukkal működnek-e székhelyeiken, helytállóknak semmiképpen sem tarthatom. Ilyen megkülönböztetésről semmiféle törvény vagy rendelet említést nem tesz. Már pedig ha a jogalkotásnak ilyen céljai lettek volna, bizonyára talált volna módot rá, hogy erre irányuló szándékát nyíltan kifejezésre juttassa és ne találós mesék formájában tárja a jogkereső közönség elé. Ilyen megkülönböztetés igazolására lehetetlen elfogadható rációt, s az intézkedés észszerű célját felfedezni.

A részemről most kifejtett szemlélet mellett a kapcsolatos hagyaték kérdését az ország egész területén mindenütt egyöntetű és egységes elvek alapján kell intézni. Antalffy Zsíros barátom magyarázata ellenben, eltekintve attól, hogy a közjegyzők egy részére nézve a kapcsolatos hagyaték kérdését egészen szabályozatlanul hagyja, csak fölösleges és kielégítően meg nem oldható komplikációkra és logikusan ki nem küszöbölhető ellentmondásokra vezet.

VII.

Nem mulaszthatom el, hogy a felmerült téma taglalásával kapcsolatosan rá ne mutassak még egy körülményre, amelyre sokszor még szakkörökben sem fordítanak kellő figyelmet.

A „kapcsolatos hagyaték“ és az „együttes tárgyalás“ semmiesetre sem azonos fogalom. A kapcsolatos hagyatékokat, amint az előbb kifejtettekből is kitűnik, nem mindig tárgyalják együttesen. Viszont együttesen lehet tárgyalni olyan hagyatékokat, amelyek a törvény és a rendelet fogalmi meghatározása szerint nem kapcsolatosak. Példa az utóbbira: két házastárs rövid időközben egymásután meghal. Közös gyermekeik vannak, s ezek az örökösök. A két házastárs hagyatéka sem az Öe. 69., sem a rendelet 6. §-a alapján nem tekinthető kapcsolatosnak, mégis — véleményem szerint — semmi akadálya nincs annak, hogy az örökösök megegyezése alapján és kérelmére a két hagyaték, a közöttük fennforgó személyi és tárgyi összefüggésnél fogva, időkímélés okából, s a felek esetleges egyéb érdekeire is tekintettel, együttesen tárgyalassák. Én legalábbis nem tudok olyan jogszabályról, amely ilyen esetben az együttes tárgyalást tiltaná. A közjegyzői díj ilyen esetben természetesen mindegyik ügyben külön-külön jár.

VIII.

Befejezésül foglakoznom kell a kapcsolatos hagyatékok együttes tárgyalása esetében felmerülő közjegyzői díjak kérdésével is. Olyan mellékszövegje ez az elvi kérdésnek, amely az érdekelt közjegyzőkre sokszor bizony anyagi vonatkozásban igen nagy jelentőségű. Antalffy Zsíros barátom nagyon helyesen világította meg a kérdésnek ezt az oldalát, s teljesen igazat adok neki abban, hogy a helyzet okvetlenül tisztázásra szorul, mert a jelenlegi állapot egészen kaotikus.

Kettős érvelésre kell figyelemmel lenni. Az ügyet átengedő közjegyző azzal érvel, hogy az átengedés folytán ő, — sokszor, amint az Antalffy Zsíros által felhozott példa is igazolja, — nem is megvetendő díjtól esik el, tehát azáltal, hogy az ő kétségtelen illetékessége alá eső ügyet tőle elvonnak, ő anyagi kárt szenved, amelynek egészbeni, vagy részleges megtérítését méltányossági alapon jogosan igényelheti.

Ha az átengedés közös székhelyen működő közjegyzők között történik, akkor ez a károsodás bizonyos nagyobb időközöket véve alapul, a kölcsönös átengedések következtében meglehetősen kiegyenlíthető. Más a helyzet, ha közjegyző az ügyet olyan kartársának kénytelen átengedni, akivel soha többé összeköttetésbe nem fog kerülni. Ilyenkor az átengedett hagyaték után járó díjtól végleg elesik.

Az átengedést kérő, s a hagyatékot tényleg tárgyaló közjegyző viszont azzal érvel, hogy az átengedést tulajdonképpen nem ő, hanem az örökösök kérik. Ezt a lehetőséget részükre a törvény biztosítja, s az átengedés következtében ő válik az eljárásra illetékes közjegyzővé. Ő is az, aki a hagyatékot tárgyalja, aki munkát végez. Az átengedő köz-

jegyző nem tett semmit, csak átengedte az ügyet, s így díjtérítésre semmi jogos igénye nem lehet.

A jelenleg érvényben levő díjrendelet ezzel a kérdéssel nem foglalkozik.

Nézetem szerint az igazság, mint többnyire, itt is a középúton van és százalékos arányban kifejezett térítést méltányossági alapon mindenképpen indokoltnak tartanék. Nagyon is kívánatos lenne tehát a díjrendeletnek megfelelő kiegészítése ebben az értelemben. Az átengedő közjegyzőnek járó térítés megfizetésére a közjegyzők közötti elszámolási viták elkerülése végett nem a tárgyaló közjegyzőt, hanem az örökösöket kellene összecszerüleg kötelezni, s a tárgyaló közjegyző részére természetesen a térítendő összegnek megfelelően kevesebb díjat kellene megállapítani.

A díjrendelet a kapcsolatos hagyatékokat együttesen tárgyaló közjegyző díja tekintetében sem tartalmaz a jelenlegi jogi helyzetnek megfelelő szabatos rendelkezést, mert a díjrendelet 4. §-a, mint ősidőkből származó rendelkezéseknek, amikor még csak a kapcsolatos előzetes hagyatékok fogalma volt ismeretes, a késő utókorba benyúló csökkenése, — csak az egy vagy több előző hagyatékok díjára nézve rendelkezik akként, hogy a díjak mindegyik hagyatékért külön-külön illetik a közjegyzőt. A 15.500/1928. I. M. sz. rendelet 6. §-ában felsorolt többi kapcsolatos és együttesen tárgyalt hagyatékok tárgyalásának díja tekintetében nem tartalmaz rendelkezést és így jogbizonytalanságot okoz. Habár a joggyakorlat egyöntetűen oda tendál, hogy együttesen tárgyalt hagyatékoknál, akár kapcsolatosak azok, akár nem, minden esetben külön-külön jár a díj a közjegyző részére, mégis tudok esetekről, amikor *nem előzetes* kapcsolatos hagyaték együttes tárgyalása esetében a kapcsolt hagyaték után felszámított külön díjat az érdekelték, a díjrendeletre hivatkozással kifogásolták. Ezt a kérdést is tehát orvoslás végett bátor vagyok az illetékes tényezők figyelmébe ajánlani.

Közlemények.

Halálozás. *Bárdi* Ferenc dr. szombathelyi kir. közjegyző Szombathelyen február hó 4. napján meghalt. Komoly tudású, értékes tagja volt a magyar közjegyzői karnak, aki a jogszolgáltatásnak nemcsak gyakorlati téren volt szorgalmas és tehetséges munkása, hanem a jogirodalom terén is, különböző jogi szaklapokban s ezek sorában a Kir. Közjegyzők Közlönyében megjelent okos cikkeivel figyelemreméltó munkásságot fejtett ki. Előbb az ügyvédi pályán működött s 1907-ben nevezték ki Szombathelyre kir. közjegyzővé, ahol 36 éven át teljesített komoly értékű közjegyzői szolgálatot. Az elhalálozásról a szombathelyi kamara a következő szövegű gyászjelentésben emlékezett meg: „A Szombathelyi Kir. Közjegyzői Kamara és a területén működő kir. közjegyzők mélyszégyen fájdalommal tudat-

ják, hogy nagyrabecsült és szeretett kartársuk *Bárdi* Ferenc dr. szombathelyi kir. közjegyző folyó hó 4. napján Szombathelyen váratlanul elhunyt. A megboldogult, aki közjegyzővé történt kinevezése óta tagja volt kamaránknak, 36 éven át működött a közjegyzői pályán. Működését pályája iránti szeretet jellemezte s vele értékes tagját veszítette el a kamara. Szombathely, 1944. február 4. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Kitüntetések. Magyarország Kormányzója a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére megengedte, hogy vitéz *Haviár* Gyula dr. volt gyomai, jelenleg budapesti kir. közjegyző, járási vitézi hadnagynak elismerése tudtul adassék.

Magyarország kormányzója *Ivancsy* István dr. paksi kir. közjegyzőnek a Nemzetvédelmi Keresztet adományozta.

Magyarország kormányzója a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére *Kmoskó* Béla dr. lévai kir. közjegyzőnek a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Új közjegyzői állás rendszeresítése. Az Igazságügyminiszter a Budapesti Közlöny 1944. évi 39. számában közzétett 13.093/1944. I. M. számú rendeletével Szabadkán a negyedik kir. közjegyzői állást rendszeresítette. A rendelet szerint attól a naptól kezdve, amelyen a negyedik kir. közjegyző működését megkezdí, örökösödési ügyekben a négy szabadkai közjegyző működési köre havonként váltakozva a szabadkai járásbíróóság egész területére kiterjed akként, hogy Veréb Gyula dr. az év január, május és szeptember, Mamusich József dr. az év február, június és október, vitéz Bernáth Jenő dr. az év március, július és november, az új közjegyző pedig az év április, augusztus és december havában meghalt örökösök ügyeiben jár el. E közlöny 1943. évi 12. számában „Új közjegyzői állásszervezések időszertlensége“ című cikk részletesen megokolt álláspontot foglalt el jelenlegi időkben új állásrendszeresítésekkel szemben. Ebben a cikkben foglaltak az azonos körülményekre tekintettel vonatkoznak az új szabadkai állásszervezésre is.

Az Országos Egylet közgyűlése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete évi rendes közgyűlését ez évi március hó 19. napján, vasárnap d. e. 1/212 órakor a nyugdíjintézet közgyűlését követő időben a budapesti kir. törvényszék I. emelet 46. ajtószámú tanácstermében fogja megtartani. — A központi bizottság március hó 18. napján, szombaton délután 5 órakor a budapesti kamara tanácstermében tart ülést.

A közjegyzői kar felsőházi érdekképviselete. E közlöny múlt évi december havi számában részletesen közöltük a m. kir. közigazgatási bíróság XXV. számú közigazgatási döntvényének rendelkező részét, amely a közjegyzői kar és az egyetemek felsőházi tag választására vonatkozólag tartalmaz elvi megállapításokat. Közöltük azt is, hogy a döntvény alapján a közigazgatási bíróság az 1942. december 19. napján megtartott felsőházi tag választást megsemmisítette. A vonatkozó ítélet számát azonban tévesen közöltük, mivel az nem 7405/1942., hanem 1015/1943. Az ítélet különben a napokban került kiadásra s azt a megválasztott rendes és póttagnak, a felsőháznak, a m. kir. belügyminiszternek, az igazságügyminiszternek és a petíciót benyújtó közjegyzők közül az első helyen megnevezettnek fogják kikézbésíteni. Az ítélet

alapján az új választást a belügyminiszter rndeli el s a választás határnapját az igazságügyminiszter fogja kitűzni s ő fog a választás fogatatosítására választási biztost kiküldeni. A választásban minden közjegyzői kamara közgyűléséből választott két-két elektor fog résztvenni. A rendes és a póttagot a közigazgatási bíróság állásfoglalása szerint ugyanazon közjegyzői kamara tagjaiból kell választani.

A budapesti kamara közgyűlése. A budapesti kir. közjegyzői kamara évi rendes közgyűlését március hó 18. napján d. u. 6 órakor fogja az Országos Kaszinó földszinti nagytermében megtartani.

A be nem folyt közjegyzői követelések megadóztatása. E közlöny múlt évi 8. és 9. számában kivonatosan közöltük a m. kir. közigazgatási bíróság 3121/1942. és 10132/1942. I. számú ítéleteit, amelyek szerint a hagyatéki ügyekben megállapított azonban be nem folyt díj követelések a kereseti adó alap megállapításánál figyelembe nem vehetők. Ebben a kérdésben múlt év december havában a közigazgatási bíróság — most már természetesen minden adóügyi hatóságra kötelező — jogegységi megállapodást hozott, amelyet 390 szám alatt tettek közzé s amely rendelkező részének szövege a következő: „Közjegyzőnél az adóévet megelőző év végéig be nem folyt követelését abban az esetben sem lehet az általános kereseti adó megállapítása során nyers bevételként figyelembe venni, ha az adóalap megállapítása nem pénztárkönyv alapján történt.“

A Kúria 109. számú polgári jogegységi döntvénye az örökösödési bizonyítvány iránti kérelem kellékei tekintetében. A szegedi királyi törvényszék felfolyamodási bírósága egyfelől, másfelől pedig több királyi járásbíróóság az 1927:IV. t. c. 12. §-ának alkalmazása tekintetében eltérő határozatokat hoztak. Míg a szegedi törvényszék azt állapította meg, hogy több örökös esetén a közöttük létrejött egyességet nem kell külön okiratba foglalni, ha az örökösödési bizonyítvány iránti kérelmükbe van az foglalva s a kérvény a Pp. 317. §-ának megfelelő alakban van kiállítva, addig több járásbíróóság az öb. kiadására irányuló kérelmet elutasította, mert az örökösök egyességüket nem foglalták külön okiratba.

A szegedi királyi közjegyzői kamara kamaraközi értekezlet elé vitte a kérdést, s az értekezlet azon döntése után, hogy az öb. iránti kérvénybe is bele lehet foglalni az egyességet, közlönyünk hasábjain is vitatta a döntés helyességét állítva, hogy az Öen. hatályon kívül helyezte az Öe. 99. és 101. §§-ait, s az Öen. okiratba foglalt egyesség bemutatását írja elő. Hivatkozott a törvény leghivatottabb magyarázójára az Öen. idejében működő miniszterre, aki parlamenti beszédében „két külön papíroson“ való alakíságot kívánt az öb.-tól, vagyis külön kérvényt és külön okiratot. — Az ellenkező vélemény a túlságos formalizmust véli kiküszöbölendőnek s annak a feltételezésnek a kizárását, mintha a közjegyző azért ragaszkodna a formalizmushoz, nehogy a magasabb díjak szedésére jogosító örökösödési eljárás mellőzhető legyen. Hivatkozás történt a telekkönyvi beadványokra, ahol például ranghely feljegyzést kérvényben is lehet előterjeszteni a Pp. 317. §. szabályai betartása esetén, s a 4420/1918. számú rendeletre, mely a kezdeti akadékoskodó formalizmus éleit a gyakorlatban lassan letompította.

Most a Kúria eldöntötte a kérdést. Megállapítja, hogy, ha az örökösödési bizonyítvány kiadását több örökös kéri, a kérelmet egyéb feltételek megléte esetében akkor is teljesíteni kell, ha az örökösök az egyességet külön okirattal nem igazolták, hanem azt az örökösödési bizonyítvány kiadására irányuló és a Pp. 317. §-ának megfelelő alakban kiállított kérvényük tartalmazza. Az 1927:IV. t. c. 12. §-a az örökösök között az öröklés kérdésében létrejött egyességnek okirattal igazolását követeli meg, ennek a követelménynek pedig az örökösöknek az öb. kiadása iránt írásban előterjesztett kérelme is megfelel, ha az az örökösök egyességének a tartalmát magában foglalja s a teljes hitelű magánokirat kellékeivel rendelkezik.

A törvény kifejezett rendelkezése nélkül nem lehet megkövetelni az egyességnek külön okirattal igazolását, annál kevésbé, mert az 1894:XVI. t. c. 101. §-ának az 1927:IV. t. c. által nem érintett az a rendelkezése — mondja a Kúria — amely szerint a bíróság az örökösödési bizonyítványban a hagyatéki ingatlanok tulajdonjogának a bekebelezése felől a bemutatott osztálylevél, avagy a kérvény tartalmának megfelelően intézkedik, világos és határozott következtetést enged arra, hogy a törvény az örökösök egyességének igazolása szempontjából maga is elegendőnek tartotta az egyesség tartalmának az örökösödési bizonyítvány kiadására irányuló kérvényben való előadását.

Ez a döntés megfelel a bírói gyakorlatban is kialakult és általában érvényesülő felfogásnak, hogy a szerződést írásba foglaltnak kell tekinteni, ha azt a felek aláírásukkal ellátott közös beadványukban egyezően előadják, megfelel továbbá az öb. intézmény létesítésekor a törvény által szem előtt tartott s az 1894:XVI. t. c. 98—103. §§-aihoz fűzött miniszteri indokolásban kifejezett annak a célnak is, hogy az örökösök, ha az osztályt hivatalos eljárásán kívül létesített egyességgel állapították meg, a rendes örökösödési eljárásnál kevésbé költséges úton szerezhessenek öröklési jogaikat igazoló bírósági közhitelességű okiratot.

A döntés a közjegyzői karra sem sérelmes, amit igazol a kamaraközi értekezlet nagy többséggel elfogadott határozata is, melyet most a Kúria is megerősít, mert az örökösök — különösen, ha leszármazók vannak — a tárgyalás útján hamarabb jutván hozzá öröklési jogukat igazoló közhitelességű okirathoz, a legtöbb esetben amúgy is mellőzik az öb. iránti kérelmet. *Krenner Zoltán dr.*

Határsávbeli ingatlan átírását célzó kérvény széljegyzése. Határsávbán fekvő bármely ingatlan elidegenítését tárgyazó s tudvalevően hadtestparancsnoki hozzájárulást igénylő (10650/1939. M. E. sz. r.) szerződést illetően a tkvi fogantatosítási eljárás módjára vonatkozóan Közlönyünk 1939. évi 12. számában „A honvédelmi törvény ingatlanforgalmi rendelkezései“ címen írt cikkemben (338. oldal) azt az álláspontot foglaltam el, hogy „a rangsor feljegyezhetése szempontjából a helyes és nézetem szerint megengedett eljárás az, hogy a — tkvi kérvény — mellékleteivel felszerelve a tkvi hatóságnál nyujtassék be, ez a rangsort feljegyezteti s az iratokat továbbítja a hadtestparancsnokhoz,“ mely eljárás megengedett voltát u. ott a 24. jegyzetben magából a rendeletből vett érvekkel iparkodtam bizonyítani. A tkvi hatóságok azonban — *Kukorelly György* kartársamnak Közlönyünk egyik következő

számában közlendő cikkéből kitűnőleg, de az azóta nyert egyéb értesüléseim szerint is — a fennebbi „helyes s az összes felek érdekeit megvédő eljárás“-sal szemben sok helyt más gyakorlatot folytatnak s a hadtestparancsnoki jóváhagyás előtt semmiféle bejegyzést s így széljegyzést sem eszközölnek. Ez a „kérdés“ most — Curia locuta — eldöntöttnek tekinthető. A Kúria u. i. a Jogi Hírlap legutóbbi számában (1944. febr. 19.) közölt Pk. V. 5302/1943. sz. határozata szerint az ily széljegyzet hatályát — s ezzel megengedettségét — ha nem is az általam közölt, magából a rendeletből vett s ennél fogva inkább pozitív irányban mozgó indokolással — elismerte. A döntés alapjául szolgáló tényállás: a tkvi hatóság a közvetlenül hozzá benyújtott tjog-átírási kérvényt széljegyzés után a hozzájárulás tárgyában hozandó határozathozatal végett áttette a hadtestparancsnokhoz, utóbbi hozzájáruló nyilatkozata beérkezése előtt két nappal az átruházó ellen végrehajtási zálogjog bekebelezési kérvény érkezett, mit a tkvi hatóság azzal az indokolással, hogy a végrehajtást szenvedő már nem tulajdonos, elutasított; a II. bíróság megváltoztató határozata szerint a tkvi hatóság köteles elutasítani a tjog-bekebelezési kérelmet, ha nincs igazolva a hadtestparancsnoki jóváhagyás s nem teheti azt át a hadtestparancsnokhoz, úgyhogy a tulajdonjog-bekebelezési kérvény rangsort sem nyerhetett; a Kúria az I. bíróság végzését hagyta helyben s kimondta, hogy a tkvi hatóság nincs elzárva attól, hogy a hozzájárulás tárgyában való döntés iránt maga keresse meg az illetékes hadtestparancsnokot, ennek folytán s mert a tkvi rendtartás 61. §-a értelmében a bejegyzés hatályossága s a tkvi rangsor a beadás napja után igazodik, az elsőbíróság jogszabálysértés nélkül kebelezte be a tulajdonjogot e kérvény rangsorában s minthogy a végrehajtási zálogjog iránti megkeresés ez időpont után érkezett, az elsőbíróság a megkeresés teljesítését helyesen utasította el. (vitéz *Fekete László dr.*)

Hullámverések az „Aranypáva“ körül. A „Kir. Közjegyzők Közlönye“ múlt évi 11. számában „Szeljegyzetek a jegyzők magánmunkálkodásához“ című cikk utolsó részében megjegyzéseket fűztünk az „Aranypáva“ címen forgatott film egy jelenetéhez, amely egy községi jegyző készítette végrendelet megalkotásának körülményeit s magát a végrendeletet mutatja be. Szerény megjegyzéseink a filmnek e vonatkozásban tendencia nélkül is oktató jellegét érintették, nem tartván helyesnek, hogy a hatalmas arányú filmnyilvánosság előtt fontos jogi szakkérdésekről megtévesztésekre alkalmas s esetleg károkat is okozó bemutatások jelenjenek meg. Megjegyzéseink több oldalról is keltettek élénk visszhangot. Így mindenekelőtt a Magyar Jogi Szemle idei 3. számában a „Justitia mérlegén“ című rovatban a következőket olvashatjuk:

„A jogi tárgyú és jogi vonatkozású filmek kérdéséhez úgylátszik számonként kapunk új és új anyagot. Decemberi számunkban egy hasonló tárgyú német folyóiratcikkéről számoltunk be. Most a Királyi Közjegyzők Közlönyének 1943. november havi számában ismeretlen szerző ír „széljegyzetek a jegyzők magánmunkálkodásához“ címmel. Cikke erős támadás a jegyzői magánmunkálatok jogászai nívója ellen, bennünket azonban itt azok

a megjegyzései érdekelnek, melyeket az „Aranypáva“ c. filmhez fűz, amelyben többek között szerepel egy jelenet, ahol egy községi jegyző vesz fel végrendeletet. A közjegyző-kommentátor epés megjegyzése szerint a film szerzője valószínűleg „egy községi jegyzővel tájékoztatta magát a végrendelet alakyszerűségei tekintetében s a filmnek ez a jelenete nyilván hű képe a jegyzői kar jogi tudásának.“ Ugy véljük, ez a következtetés kissé messze vezetne s attól félünk, hogy ha legközelebb egy közjegyzői aktus filmbeli szerepeltetésére kerülne sor, akkor — ahogy filmjeinket ismerjük, — a közjegyzői kar tiltakoznék a leghevesebben az ellen, hogy jogi tudását filmbeli szereplése alapján ítéljék meg. Számunkra ezúttal mindebből az a lényeges, ami a filmek jogi vonatkozású jeleneteinek helyességére és életszerűségére vonatkozik. Erre nézve idézi a közlemény megjegyzéseink egy részét, majd így folytatja: „Amint a téma első megérintésekor már megtettük, most is hangsúlyozzuk, hogy nem célunk a kákán is csomót kereső „szakérdekvédelem“ s távolról sem kívánunk ezzel az írói szabadság gúzsbakötése mellett érvelni. Ugy érezzük azonban, hogy azzal amit mondunk, nem kerülünk a Fatornyok írójának lapjában kicsúfolt túlzók sorába. *Itt valóban nem kari érzékenységről vagy céhbéli kicsinyességről van szó, hanem arról, hogy ezt a filmet ezren és ezren nézik meg s túlnyomó többségük azzal a nyugodt tudattal megy haza, hogy ha eddig nem tudta, most már megtanulta, hogyan kell végrendeletet készíteni.*“

Ezek a reflexiók a kérdést szakszerűen világítják meg s szerény megjegyzéseink idevonatkozó helytállóságát minden kétségen felül igazolják. Nem ilyen tárgyilagos és szakszerű az Esti Kis Ujság egy közleménye, amely „Már a közjegyzők is tiltakoznak!... Az „Aranypáva“ című film egyik jelenetét kifogásolják“ elég hangzatos címek alatt a febr. 10-iki számban jelent meg. A közleményt bevezeti a következő megállapítás: „A patikusok a Fatornyokat, a diákok a Fecske és Denevért, a gyógyszerészek a „patikus“ kifejezést kifogásolták eddig, most már a közjegyzők testülete is bekapcsolódott ebbe a divatos tiltakozó kórusba“. Folytatólag közlik vonatkozó megjegyzéseink szövegének javarészét, majd a következő véleményt szögezik le: „A magunk részéről nem hisszük, hogy a mozi látogató közönség végrendelkezni kívánó tagjai útmutatásul fogadják el egy másodpercek alatt lepergetett film jelenetét.“ Felemlíti végül a közlemény, hogy a Magyar Jogi Szemle is „észrevette a közjegyzők tiltakozását s álláspontját a következőken összegezi.“ Közlik ezután a Magyar Jogi Szemle reflexióinak végső mondatát, amelyet a fentiekben mi is közöltünk s amely összegezett álláspont bizony mindenre alkalmas csak arra nem, hogy megjegyzéseink helytállóságát vitathatóvá tegye. Az Esti Kis Ujság közleményére azt kívánjuk még megjegyezni, hogy sokkal nagyobb és megalkuvás nélküli tisztelői vagyunk az írói szabadságnak, mintsem kicsinyes tiltakozásokkal gátat akarnánk vetni az írói működés szabad érvényesülése elé. Ekként távolról sem volt tiltakozó jellege szerény megjegyzéseinknek, csupán az írói szabadság és presztizs érdekében jeleztük kívánatosnak, hogy, ha írásművekben, különösen pedig filmekben szakkérdésekkel kívánnak foglalkozni, a közönség megtévesztésének elkerülése okából is, szerezzenek be előbb szakértői oldalról megfelelő tájékoztatást.

Folytatólagos hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvek bélyegzése. A budapesti központi járásbíróóság hagyatéki osztályán megtartott bélyegszemle alkalmával az illetékkiszabási hivatal kiküldöttje a királyi közjegyzők által készített hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvek bélyegilletékének hiánya miatt jelet akart felvenni azokban az esetekben, amikor a tárgyalás két vagy több napon lett megtartva s csupán az első tárgyalásról felvett jegyzőkönyv bélyegilletéke lett leróva. Természetesen mindig az érték szerinti bélyeghiányt kívánta megállapítani, vagyis 0.50 — 0.80. — 1.50. — 2.50. — 3.50. — stb. — bélyegnek hiányát. Eljárásának indoklásául az 1914:43. t. c. 1. §. 5. bekezdésére hivatkozott, mely szerint ha a bíróság a jegyzőkönyvet új határnapon folytatja, az e határnapon felvett jegyzőkönyvet az illeték szempontjából új jegyzőkönyvnek kell tekinteni; a közjegyző bírói megbízott lévén, az általa felvett jegyzőkönyvek is ezen törvényhely utasításai szerint bélyegezendők, mert a hivatkozott 1. §. 2., pontjában felsorolt egyéb bírói eljárások között a közjegyző előtti eljárás megemlítve nincsen. A budapesti kamara, az ország minden közjegyzőjét egyaránt érintő ezzel a kérdéssel, foglalkozva, eljárta a budapesti m. kir. illetékkiszabási hivatalnál, ahol kiküldöttje a következő — a lelet felvétel alaptalanságát bizonyító — előterjesztést tette: Az 1914:43. t. c. 87. §-a eldönti a vitát, mert e szakasz szerint a törvény alkalmazása szempontjából egyéb bírói eljárások alatt a polgári perrendtartással nem szabályozott polgári bírósági eljárásokat kell érteni. Kétségtelenül ilyen eljárás a Pp. által nem szabályozott örökösödési eljárás. De eldönti a lelet felvételének helytelenségét a 140.800/14 számú a törvény végrehajtása iránt kiadott körrendelet: „királyi közjegyző által az örökösödési eljárásban folytatólag felvett jegyzőkönyv illetékének lerovása szempontjából továbbra is a bélyeg- és illetékszabályok 46. §-ában foglaltak irányadók“, mely utóbbi szerint az egy íven kiállított többrendbeli okirat csak egy okiratnak tekintendő az ott meghatározott esetekben és olyan hivatalos jegyzőkönyveknél, melyek ugyanazon egy ügyletről félbeszakítva, két vagy több napon vétetnek fel és folytatattatnak. Az örökösödési eljárásban felvett jegyzőkönyvek ugyanazon ügyletről vétetnek fel, egy okiratnak tekintendők, nevezetesen a hagyaték átadása érdekében az örökösök között létrejött okiratnak. A peres eljárásban minden tárgyalás a pernek egy-egy önállóan is tekinthető szakasza, — perfelvétel, bizonyítás, előkészítő iratokra és a bizonyítás anyagára tett észrevételek stb. — mindegyik az illetékezés szempontjából külön „jogügylet“ s ezért kell külön bélyegezni. Rend szerint az teszi szükségessé az örökösödési eljárásban a több jegyzőkönyv felvételét, mert az örökösök nem jelentek meg, vagy vitás kérdések az állag s az öröklés tekintetében további meghallgatást tesznek szükségessé. Az Öe. semmiféleképpen nem a Pp. által szabályozott eljárás, s az 1927:IV. t.c. az a rendelkezése, hogy a közjegyzőt a bírói kiküldött jogállása illeti meg, nem teszi a közjegyzőt bírói megbízottá. Az illetéktörvény pedig a kiküldött vagy megkeresett bírót tekinti bírói megbízottnak. Az illetékkiszabási hivatal elfogadta az érvelést, kiküldöttjét a lelet felvétel beszüntetésére utasította, s megállapítása szerint is a *hagyatéktárgyalási jegyzőkönyvek egységes bélyegilleték alá esnek, még ha külön és több napon is vétetnek fel*, s így a folytatólagosan felvett jegyzőkönyveket újra bélyegezni nem kell. (A második és esetleges többi ívek

érték szerint 0.50, 0.80 és 1.50 P.-s ívbélyegekkal természetesen ellátandók.) Krenner Zoltán dr.

Az Országos Egylet számadásai. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének ez évi március 19. napján megtartandó közgyűlése elé terjesztendő mérlegszámlája szerint az egylet vagyona: 1. a Nemzeti Hitelintézetnél betétkönyvben elhelyezve 16.800.67 P. 2. postatakarékpénztári folyószámlán elhelyezve 283. 56 P. 3. kölcsönkövetelések 9860 P, összesen 26.944.23 P. Teher: 1. 1942 évi maradvány 11.022.02 P. 2. vagyonszaporulat az év végén 5857.21 P. 3. Hadisegélyalap készpénzben 7065 P. 4. hadisegélyalap követelése 3000 P. teher összesen 26944.23 P. Az eredményszámla a következő: *bevételek* 1. maradvány az 1942. évről 11.022.02 P. 2. tagdíjakból befolyt 9666.60 P. 3. kamatokból befolyt 360.55 P. 4. hadisegélyalapra befolyt 13.665 P. 5. kölcsönvisszafizetés 4.300+5.000=9300, bevétel összesen 44.014.17 P. *Kiadások:* 1. közlöny nyomtatása, expedálása stb. 5484.45 P. 2. segélyek 2625 P. kölcsönök 2850 P. 3. hadisegélyek a hadisegélyalapról 3600 P. 4. hadisegélyalapról kölcsön 3000 P. 5. különféle kiadások és portók 233.94 P. 6. Ptp megterhelése 40.50 P. 7. nyomtatványok, körlevelek, meghívók 86 P., 8. könyvnyomtatási kölcsön (visszafizetve) 5000 P. maradvány, mint egyenleg 17.084.23 P. kiadás összesen 44.014.17 P. Az 1944. évi költség-előirányzat bevételeként 1. tagdíjakból 9000 P. 2. kamatokból 300. P. összesen 9.300 P-t, kiadásként pedig 1. a közlöny nyomtatási és expedálási költségei címén 6000 P. 2. segélyekre 3000 P. 3. különféle kiadásokra 300 P-t, összesen tehát 9300 P-t irányoz elő. Az egyleti számadások megvizsgálására kiküldött Cholnoky Imre dr. és Matheovits Ferenc dr. számvizsgálók a közgyűlés elé terjesztendő jelentés szerint az egylet 1943. évi számadását megvizsgálták, mind a bevételeket, mind a kiadásokat ókmányokkal kellően igazoltaknak találták, s megállapították, hogy az 1944. évre áthozott 17.084.23 P. pénztármaradvány részben a Nemzeti Hitelintézetnél betétkönyvben, részben pedig postatakarékpénztári folyószámlán van elhelyezve. A számadások szerint hadisegélyalapra befolyt összesen 13.665 P., amelyből segélyre 6×600 P. összesen tehát 3600 P nyert kifizetést s ebből az alapról egy közjegyzőnek 3000 P kölcsönösszeget utaltak ki, úgy, hogy a hadisegélyalap maradványa készpénzben 7065 P. kölcsönkövetelésben 3000 P. összesen tehát 10.065. P. Az egylet készpénzvagyona 10.019.23 P. kölcsönkövetelések 6860 P. összesen tehát 16.879.23 P. Az egylet vagyonát képezi még 20.000 P. né. hadikölcsönkötvény és 2000 P. né. Erdélyi magyar nyereségekölcsönkötvény. A számvizsgálók javaslata: a közgyűlés a pénztárosnak az 1943. évre a felmentvényt adja meg, mert a számadások vezetését pontosnak s az egyes tételeket igazoltnak találták.

A hősi halottak örökösének illetékkedvezményéről. Az m. kir. minisztérium 270/1944. M. E. szám alatt a Budapesti Közlöny 1944. évi 40. számában közzétett alábbi rendeletet bocsátotta ki: „A m. kir. minisztérium a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló 1931:XXVI. tc. 2. és 4. §-ában foglalt és legutóbb az 1944: IV. tc. 1. §-ával meghosszabbított felhatalmazás alapján a következőket rendel: 1. §. Az 1920:XXXIV. tc. 7. §-ának helyébe a következő rendelkezések

lépnek: 1. Ha a hősi halált halt személy lemenőjére, házastársára, vagy felmenőjére szálló örökség, illetőleg hagyomány tiszta értéke 25.000 P-t nem halad meg, az örökség (hagyomány) tekintet nélkül annak tárgyára (állagvagyon, haszonélvezet, használati szolgálat vagy más vagyoneérték) — az öröklési illeték alól mentes; ha pedig az örökség (hagyomány) tiszta értéke 25.000 P-nél több, az örökség (hagyomány) tiszta értékének csupán 25.000 P-t meghaladó összege esik öröklési illeték alá. 2. Az (1) bekezdésben biztosított kedvezmény alkalmazása esetében: a) ha az örökséghez (hagyományhoz) tartozó ingatlan teljes értéke 25.000 P-nél nem több, az ingatlan után ingyenes ingatlanvagyónátruházási illeték nem jár; b) ha pedig az örökséghez (hagyományhoz) tartozó ingatlan teljes értéke 25.000 P-nél több, az ingyenes ingatlanvagyónátruházási illeték alapját 25.000 P-vel csökkenteni kell. 3. Azt, hogy az örökhagyó hősi halált halt, a honvédelmi miniszter értesítésével, illetőleg az erre vonatkozó bejegyzést tartalmazó halotti anyakönyvi kivonattal annak kell igazolnia, aki a kedvezményre igényt tart. A kedvezmény alkalmazását nem akadályozza az, hogy az örökhagyó hősi halálát az illeték kiszabása, illetőleg a kiszabás jogerőre emelkedése után igazolják. Ilyen igazolásnak azonban legkésőbb a kiszabás jogerőre emelkedésétől számított öt éven belül van helye. 2. §. (1) A jelen rendelet kihirdetése napján lép hatályba. (2) A jelen rendelet rendelkezéseit azokban az esetekben is alkalmazni kell, amelyekben az illetékhez való jog a rendelet hatálybalépése előtt, de az 1938. év november hónapjának 1. napja után nyílt meg. Budapest, 1944. évi február hó 18-án. Kállay Miklós s. k. m. kir. miniszterelnök.“

Értesülésünk szerint a 25.000 pengő értéket meg nem haladó hősi halott hagyatékok közjegyzői díjai tekintetében bizonyos kedvezményeket külön rendelet fog megállapítani.

A szerkesztőség közlései. Örvedetesen kell megemlékeznünk a közlöny iránt a kartársak részéről egyre növekvő mértékben megnyilvánuló aktív érdeklődésről, ami a közlöny részére cikkek és közlemények mind nagyobb számban való beküldésében jelentkezik. Másrésztől viszont sajnálatosan közöljük, hogy a lap szűk korlátok közé szorított terjedelme, a be küldött cikkek és közlemények tekintetében az időszerűség szempontjaira figyelemmel bizonyos legalább is halasztó szelekcióra utal. Ezért a kényszerű okokból történt ténykedésünkért a cselekvő közreműködést vállaló kartársaktól szíves elnézést kérünk. — Több oldalról történt sürgetésekre közöljük, hogy a közjegyzői névjegyzék megjelenése nyomdatechnikai okokból némi késedelmet szenved s így a megjelenés a már közölt időpont helyett előreláthatólag csak március közepén fog bekövetkezni.

Pesthy János dr. nagykőrösi kir. közjegyző keres azonnali belépésre *helyettesi* jogosítvánnyal bíró *jelöltet*.

Teljes közjegyzői gyakorlattal bíró *helyettest* keres *Némethy Vilmos* dr. kisésti kir. közjegyző.

Közjegyző *helyettesnek* ajánlkozik közjegyzői irodai gyakorlattal nyug. kir. járásbíró.

Közjegyzői *segédet* (nőt), önálló munkaerőt keres *bácskai közjegyző*. Cím a kiadóban.

Elhelyezkedne kir. közjegyzői irodában 18 évi közjegyzői irodai gyakorlattal, telekkönyvi ismerettel és teljes képzettséggel bíró önálló, női munkaerő. Cím a kiadóhivatalban.

Kihirdetett törvények.

az 1944. évi I. tc. egyes külállamokkal való kereskedelmi és forgalmi viszonyaink rendezéséről;

az 1944. évi II. tc. a tanyai igazgatás rendezéséről;

az 1944. évi III. tc. az egyszeri hadkötelezettségi adóról és rendkívüli hadiadóról.

Rendeletek.

600/1944. I. M. sz. Az Országos Földbirtokrendező Bíróság hatásköréből az ítéldbírák hatáskörébe utalt ügyekre vonatkozó rendelkezések végrehajtása.

2.600/1943. I. M. sz. A cégjegyzékbe bejegyzések közzétételéért fizendő díjak újabb megállapítása.